

25 BŁĘDÓW W AKTACH OSOBOWYCH

Jak się ich pozbyć

Kierownik Centrum Wydawniczego Personel
Beata Rudnicka

Redaktorzy
Jarosław Cichoń, Szymon Sokolik

Korekta
Zespół

ISBN 978-83-7572-210-9
Copyright © by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2008

Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a,
tel. 0 22 518 29 29, faks 0 22 617 60 10, e-mail: cok@wip.pl

NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy,
Sąd Gospodarczy XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy
Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

Skład i łamanie:

Raster studio

05-071 Sulejówek, ul. Konopnickiej 46, tel. 603 59 59 71

Poradnik chroniony jest prawem autorskim.

Przedruk materiałów bez zgody wydawcy jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane w niniejszym poradniku wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych.

W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w poradniku wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

SPIIS TREŚCI

WSTĘP	3
Błędy dotyczące zakładania, prowadzenia i przechowywania akt osobowych	4
BŁĄD 1 Zbiorcza teczka (koszulka) na wszystkie lub niektóre dokumenty pracowników	4
BŁĄD 2 Brak podziału akt na trzy części	5
BŁĄD 3 Dokumenty umieszczone w niewłaściwych częściach akt	5
BŁĄD 4 Zgromadzone w aktach oryginały dokumentów	6
BŁĄD 5 Dokumenty wpięte do akt nie po kolei	6
BŁĄD 6 Brak numeracji na dokumentach	6
BŁĄD 7 Brak spisów treści dla poszczególnych części akt	6
BŁĄD 8 Nieaktualne spisy treści akt lub numeracja dokumentów	6
BŁĄD 9 Przechowywanie części dokumentów poza aktami osobowymi	8
BŁĄD 10 Brak upoważnienia do przetwarzania danych osobowych	8
BŁĄD 11 Nieprzekazanie dokumentacji nowemu pracodawcy przy przejściu zakładu pracy albo nieprzejęcie dokumentów od poprzedniego pracodawcy (art. 23 ¹ kp)	10
BŁĄD 12 Zlikwidowanie teczki akt osobowych po zwolnieniu pracownika lub przechowywanie akt w niewłaściwych warunkach	10
BŁĄD 13 Zaniedbanie obowiązku przechowywania akt w razie upadłości lub likwidacji firmy	11
BŁĄD 14 Brak teczek akt osobowych lub zwlekanie z ich założeniem	12
Błędy w części A akt osobowych	14
BŁĄD 15 Stosowanie nieaktualnego wzoru kwestionariusza osobowego i żądanie od kandydata do pracy podania danych, do których uzyskania nie jesteś uprawniony	14
BŁĄD 16 Żądanie zdjęć od osoby dopiero starającej się o pracę w Twojej firmie	17
BŁĄD 17 Domaganie się zaświadczenia o niekaralności od kandydata, który nie ma obowiązku go przedłożyć	17
BŁĄD 18 Brak w aktach ważnego zaświadczenia lekarskiego o zdolności pracownika do wykonywania pracy na danym stanowisku	18

Błędy w części B akt osobowych	20
BŁĄD 19 Brak w aktach karty wstępnego szkolenia bhp lub aktualnego zaświadczenia o odbyciu szkolenia okresowego	20
BŁĄD 20 Brak w aktach pisemnych umów o pracę lub podpisanie umów po dniu rozpoczęcia pracy przez pracownika	21
BŁĄD 21 Nieinformowanie pracowników na piśmie o warunkach zatrudnienia	21
BŁĄD 22 Wypłacanie wynagrodzenia na konto bez pisemnej zgody pracownika	25
BŁĄD 23 Pozostawienie kary porządkowej w aktach po uznaniu jej za niebyłą	26
Błędy w części C akt osobowych	27
BŁĄD 24 Zwolnienie pracownika bez skierowania do niego pisma o rozwiązaniu umowy (poprzestanie tylko na doręczeniu mu świadectwa pracy)	27
BŁĄD 25 Brak dowodu doręczenia świadectwa pracy	27
Wykaz dokumentów, które powinny znajdować się w aktach osobowych pracownika (z podziałem na części A, B oraz C)	29
Część A akt osobowych pracownika	29
Część B akt osobowych pracownika	30
Część C akt osobowych pracownika	31
Lista kontrolna	33
Podstawa prawna	35

WSTĘP

Akta osobowe pracowników to swoista cenzurka Twojej pracy jako specjalisty ds. personalnych. Inspektor pracy żąda ich okazania w pierwszej kolejności, czasem stojąc jeszcze w progu Twojej firmy. Zwykle bez większego trudu znajduje w nich nieprawidłowości. Może Cię to zdziwi, ale zazwyczaj kontrole dokumentów zawartych w aktach osobowych są naprawdę bardzo drobiazgowe. Dlatego zapoznaj się ze sposobami wyeliminowania najbardziej istotnych lub najczęściej spotykanych błędów związanych z prowadzeniem akt osobowych. Dzięki tym poradom przestaniesz się bać wizyty inspektora pracy w swojej firmie.

Koniecznie przeczytaj!

- ▶ Czy niezłożenie nowejteczki dla osoby, która kiedyś była pracownikiem Twojej firmy i ponownie do niej wraca, jest błędem?
- ▶ Co zrobić, aby inspektor pracy nie zarzucił Ci, że korzystasz ze starych druków kwestionariuszy osobowych?
- ▶ Dlaczego ryzykujesz, nie posiadając pisemnego upoważnienia do zajmowania się dokumentacją pracowniczą?

BŁĘDY DOTYCZĄCE ZAKŁADANIA, PROWADZENIA I PRZECHOWYWANIA AKT OSOBOWYCH

BŁĄD 1

Zbiorcza teczka (koszulka) na wszystkie lub niektóre dokumenty pracowników

Jak usunąć błąd? Akta osobowe powinieneś założyć i prowadzić osobno dla każdego pracownika (art. 94 pkt 9a kp). Dlatego zaprowadź oddzielne teczki (segregatory) dla poszczególnych pracowników.

?

Kadrowa zastanawia się, czy może prowadzić jedną teczkę personalną dla wszystkich czterech pracowników magazynu, np. z tego powodu, że wszyscy podpisali jedną umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej.

NIE. Paragraf 6 rozporządzenia w sprawie dokumentacji pracowniczej stanowi, że akta osobowe prowadzi się oddzielnie dla każdego pracownika. Nie ma możliwości prowadzenia akt zbiorowych. Umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej powinna być sporządzona w tylu egzemplarzach, aby możliwe było przekazanie po jednym z nich każdemu pracownikowi i włączenie po jednym egzemplarzu do akt osobowych każdego z pracowników, którego umowa dotyczy.

PRAKTYCZNA RADA

Poprzednią teczkę możesz wykorzystać przy ponownym zatrudnieniu tego samego pracownika.

?

Pan Andrzej był zatrudniony w firmie „Delta” sp. z o.o. przez dwa i pół roku na czas określony. Po upływie tego terminu pracownik znalazł pracę u innego pracodawcy. Obecnie w firmie „Delta” przeprowadzana jest rekrutacja i wszystko wskazuje na to, że pan Andrzej znów zostanie zatrudniony i to na tym samym stanowisku pracy co poprzednio. Kadrowa zastanawia się, czy może dalej prowadzić teczkę, którą pracownik miał do tej pory, zamiast zakładać nowe akta.

TAK. Przepisy nie określają, co należy robić w takich sytuacjach. Skoro nie ma nakazu założenia i prowadzenia nowej teczki akt osobowych, można poprzestać na tej, która była założona

przy poprzednim zatrudnieniu. Należy zgromadzić w niej dokumentację związaną z ponownym zatrudnieniem, w szczególności nowe zaświadczenie lekarskie o zdolności pracownika do wykonywania pracy na danym stanowisku, nowe świadectwa pracy, aktualną umowę o pracę oraz zaświadczenie o przebyłym wstępnym szkoleniu bhp.

§ Podstawa prawna:

- art. 94 pkt 9a kp,
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz.U. z 1996 r. Nr 62, poz. 286 ze zm.), zwane dalej rozporządzeniem.

BŁĄD 2

Brak podziału akt na trzy części

Jak usunąć błąd? Akta osobowe każdego pracownika powinny składać się z trzech części: A, B i C. Części te muszą być wyraźnie od siebie oddzielone:

- 1) w części A – masz obowiązek gromadzić dokumenty związane z ubieganiem się kandydata o zatrudnienie,
- 2) w części B – musisz gromadzić dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy oraz przebiegu zatrudnienia pracownika,
- 3) w części C – powinieneś gromadzić dokumenty związane z ustaniem zatrudnienia (§ 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia).

Wykaz dokumentów, które masz obowiązek przechowywać w poszczególnych częściach akt osobowych, znajdziesz na stronach 29–32.

BŁĄD 3

Dokumenty umieszczone w niewłaściwych częściach akt

Jak usunąć błąd? Wykaz dokumentów przechowywanych w częściach A, B i C akt osobowych pozwoli Ci łatwo wykryć i usunąć błędy w ich rozmieszczeniu. Zwróć np. uwagę, aby do części A nie wkładać zaświadczenia o odbyciu przez pracownika wstępnego szkolenia bhp i instruktażu stanowiskowego. W tej części nie powinieneś też przechowywać potwierdzenia zapoznania się przez pracownika z treścią regulaminu pracy oraz otrzymania pisemnej informacji o warunkach zatrudnienia, o której mowa w art. 29 § 3 kp. Wymienione dokumenty powinny znaleźć się w części B akt osobowych.

BŁĄD 4

Zgromadzone w aktach oryginały dokumentów

Jak usunąć błąd? W aktach osobowych pracownika możesz przechowywać wyłącznie odpisy lub kopie dokumentów dostarczanych przez pracownika, **nigdy oryginały!** Wszystkie przedstawiane przez pracownika dokumenty stanowią własność pracownika, dlatego możesz żądać od niego przedłożenia oryginałów dokumentów tylko do wglądu lub sporządzenia ich odpisów albo kopii (§ 1 ust. 3 rozporządzenia). Natomiast masz oczywiście prawo przechowywać oryginały tych dokumentów, które sam sporządzasz.

BŁĄD 5

Dokumenty wpięte do akt nie po kolei

Jak usunąć błąd? Zgodnie z rozporządzeniem dokumenty znajdujące się w poszczególnych częściach akt osobowych powinny być ułożone w porządku chronologicznym – od najstarszego w głębi akt do najnowszego na wierzchu.

BŁĄD 6

Brak numeracji na dokumentach

Jak usunąć błąd? Masz obowiązek oznaczyć kolejnymi numerami wszystkie dokumenty przechowywane w ramach każdej części akt osobowych.

BŁĄD 7

Brak spisów treści dla poszczególnych części akt

Jak usunąć błąd? Przed każdą z części akt (A, B, C) musisz zamieścić pełny wykaz dokumentów, które się w niej znajdują (spis treści). Powinieneś go sporządzić według porządku chronologicznego dokumentów i z podaniem numerów, którymi zostały opatrzone (§ 6 ust. 3 rozporządzenia).

BŁĄD 8

Nieaktualne spisy treści akt lub numeracja dokumentów

Jak usunąć błąd? Przyjmując nowy dokument do akt, powinieneś:

- ▶ zrobić jego kopię,
- ▶ potwierdzić ją za zgodność z oryginałem,